

Poštini Glasnik

Letnik X.

V Ljubljani, dne 11. decembra 1930.

35. številka

Kriza v staležu p. t. t. osebja.

Pod tem naslovom je izšel v decemberski številki »Naše Pošte« izpod peresa g. Jos. Štuklja iz Ljubljane zanimiv članek, ki naj bi služil v prvi vrsti vodilnim gospodom iz gradbenega ministrstva v vednost in odpomoč, a je aktualen tudi za naše članstvo, posebno za neprevedene zvanikičke in služitelje. Zato ga ponatisnemo v celoti, izpustivši seveda brezbroj tiskovnih pogrešk, ki ne delajo časti korektori »Naše Pošte«.

V današnji dobi mrzličnega življenja, težke borbe za obstanek in težnje po izboljšanju socialnega položaja, pazijo vsi stanovi budno na svoj podmladek in mu skušajo dati čim večjo in popolnejšo splošno in strokovno izobrazbo. Tudi mi poštarji moramo iti vase in pogledati, kak je naš naraščaj in kaka bo p. t. t. stroka. Vse obeležje daje namreč p. t. t. stroki njeno osebje: kakršno je osebje, tak glas, tak sloves ali ne-sloves uživa tudi p. t. t. stroka.

Zato mislim, da je baš »Naša Pošta« kot nepristranski, za nobeno p. t. t. organizacijo angažirani organ in glasilo vseh ptt. uslužbencev najbolj upravičena, da načne vprašanje izobrazbe našega naraščaja. Vprašanje splošne šolske in posebne strokovne izobrazbe, ki naj jo ima naš bodoči naraščaj, je sploh vprašanje, ki se ne bi smelo rešiti nekje v zatišju za zeleno ministrsko mizo, temveč to, za ptt. stroko vitalno vprašanje, bi moralo biti zastavljeno ptt. osebju, predvsem upravnikom in starešinam pošt. Ti so na tem najbolj interesirani, saj največ trpe zaradi nezadostne strokovne izobrazbe prideljenega uradništva in bodo zato najbolje vedeli, kakšna splošna in strokovna izobrazba naj se da naraščaju.

Vprašanje splošne in strokovne izobrazbe je pravzaprav že rešil zakon o ureditvi ministrstva za gradbe in njegove zunanje službe ter pravilnik o sprejemanju in strokovnem izobraževanju pripravnikov za uradnike ptt. stroke, vendar pa opažamo še neko negotovost, kakor da zadeva le še ni dokončno rešena. Tudi iz zahtev nekih ptt. organizacij posnemamo, da pričakujejo v tem oziru izprememb.

Pa načnimo to vprašanje v »Naši pošti«, ki je, kakor čujem, že v prejšnjih letih parkrat obravnavala to poglavje.

Da je to vprašanje za p. t. t. stroko skrajno pereče in da se zaradi kolebanja ter negotovosti o pogojih splošne in strokovne izobrazbe podmladka nahajamo že v personalni krizi, hočem prikazati na razmerah, ki vladajo v dravski p. t. t. direkciji. Razmere v drugih direkcijah mi sicer niso znane, bržkone pa niso dosti boljše.

Slovensko p. t. t. uradništvo je slovelo ne samo po svoji marljivosti in zanesljivosti, temveč tudi po svojih dobrih strokovnih izobrazbi. To izobrazbo si je pridobilo pod vestnimi upravniki in starešinami, izpopolnili so jim jo pa nastavniki v ptt. tečajih (6 mesecev za maturante, 3 mesece za nematurante). Ti tečaji so se redno vršili, kakor se je redno izpopolnjevala stroka z naraščajem. Vse do leta 1921 je vsak pripravnik za uradniška mesta po kratki praksi takoj prišel v tečaj in po dovršenem tečaju napravil predpisani izpit. Po letu 1921 pa je v tem oziru nastopil preobrat oziroma neki neumljiv zastoj. Razen par višjih tečajev v ministrtvu, ki so dali direkciji le malo število uradnikov II. kategorije, sta se vrši-

la pri direkciji v Ljubljani samo dva nižja ptt. tečaja, ki sta mogla dati stroki seveda tudi samo malo kvalificiranih uradnikov.

Z upokojitvami, smrtjo, odpusti, ostavkami in premeštivitvami je tekem 9 let izpadlo velikansko število visoko strokovno kvalificiranih uradnikov, njih mesta pa je spopolnilo le malo izšolanega personala, večina mest je nezasedenih in vrzeli kličejo po novih p. t. t. tečajih.

Da bo zlo še večje, je bila leta 1926. direktorjem odvzeta pravica, postavljati pripravnike III. kategorije. Kakšne posledice je rodila ta omejitev pooblastil za p. t. t. stroko? Čim hitreje pulsirajo žile prometa, čim večjo nalogo stavlja promet na p. t. t. stroko, tem več rok, tem več glav je potrebnih, da ga regulirajo. Tu ni mogoča nikaka vrzel, veriga rok mora biti vedno sklenjena; na mesto vsakega, ki stopi iz tega kroga, mora takoj stopiti drugi, ker sicer nastopi opasna krvavitev — zastoj prometa.

Ker torej direkcija ni imela pravice sprejemati pripravnikov III. kategorije, mesta pa je vsled pomanjkanja osebja morala takoj zasesti, je pač sprejemala osebe s 4 razredi srednje ali njeje enake šole za brezplačne pripravnike, katere je po krajši ali daljši praksi, kakor ji je dopuščal buđet, postavljala za — zvanikičke in služitelje.

Mesto da bi se stroka sukcesivno poživljala z mladim, življenja polnim, dobro teoretično in praktično naobraženim osebjem, se natrpava s strokovno slabo izobraženimi uslužbenci, ki jih povrh še tare skrb za preživljanje. Takih zvanikičkov in služiteljev, ki imajo izobrazbo za III. ali celo za II. kategorijo civ. uradnikov, je na področju dravske direkcije že preko 100. Kam vede to stanje?

Tak zvanikiček ali služitelj opravlja prav iste posle kakor njegov tovariš(ica) uradnik, prejema pa samo 700—800 Din mesečne plače, ki mu naj bi zadoščala za prehrano in za vse druge potrebščine, vključno stanarino, obleko in perilo! Premislimo, kako bedno je življenje teh nesrečnikov, posebno onih, ki imajo siromašne roditelje? S par izjemami so pa vsi navezani le na te prejemke. Ni čudo, da propadajo telesno in duševno, posebno ko vidijo, da se njih stanje že leta in leta ne zboljša. In tak uslužbenec ima dnevno posla z denarjem in drugimi zaupanimi vrednotami. Ali ni razumljivo, da lahko podleži izkušnjavi in poseže po zaupanih vrednotah? Na ta način se dela škoda državnim blagajni, ustvarja se nezaupanje do p. t. t. uprave, mlade moči pa zapadajo tuberkulozi ali pa padajo na kriminalno pot in postajajo breme staršev in države.

Kolikor nam je znano, je dravska direkcija že večkrat predlagala ministrtvu, da se to stanje popravi in da se ti zvanikički in služitelji prevedejo v III. kategorijo. Na žalost pa je bil doslej uspeh minimalen. Prevedenih je bilo lansko leto le 7 zvanikičkov iz naše direkcije, dočim je bilo pri drugih direkcijah prevedenih odosno postavljenih večje število pripravnikov III. kategorije.

Tako je bilo na primer z rešenjem P. t. številka 25351 od 16. V. 1929 (P. t. Vesnik 19-1929) postavljeno na področju Novosadske in Skopljske direkcije 21 brezplačnih pripravnikov za pripravnike III. kategorije; z rešenjem številka 55.553 od 7. VIII. 1929 (P. t. Vesnik 16-1929) je bilo pri ministrtvu

in na področju direkcij Novi Sad in Sarajevo, postavljenih 14 dnevničarjev in zvanikičkov za pripravnike II. in III. kategorije; z rešenjem številka 67613 od 18. IX. 1929 (P. t. Vesnik 19-1929) je bilo pri raznih direkcijah postavljenih 42 zvanikičkov in služiteljev ter vežbencev v II. in III. kategorijo, od teh 7 iz področja ljubljanske direkcije; z rešenjem številka 92497 od 16. XII. 1929 (P. t. Vesnik 1-1930) je bilo na področju Novosadske, Sarajevske in Skopljske direkcije postavljenih nadaljnjih 33 zvanikičkov za pripravnike II. in III. kategorije.

Zakaj ni bilo na področju ljubljanske direkcije prevedenih več zvanikičkov, nam je res neumljivo. Toliškega števila takih zvanikičkov in služiteljev menda nima nobena druga direkcija.

Da bi kdo ne mislil, da niso ti zvanikički in služitelji na mestih, sistemiziranih za uradnike III. kategorije, hočem to prikazati na podlagi primerjave faktičnega in sistemiziranega stanja. Z rešenjem gospoda ministra P. t. številka 19501 od 4. IV. 1930 je bilo pri poštah dravske direkcije sistemiziranih uradnikov: I. kategorije 1, II. kat. 324, III. kat. 383. Skupaj 708. Tudi če se ne oziramo na to, da ta sistemizacija še ni definitivna, ker je nezadostna, temveč upoštevamo le nekatere očitne pogreške (pri pošti Apače sta pomotoma vpisana 2 uradnika III. kategorije namesto 2 služitelja, za pošto Grahovo pri Cerknici ni sistemiziran starešina — uradnik II. kategorije ter za pošto Ljubljana 6 ni sistemiziran starešina II. kategorije in dva uradnika III. kategorije), najdemo, da potrebuje dravska direkcija za svoje pošte vsaj 710 uradnikov. Faktično pa opravlja pri teh poštah službo le 613 (519 — II. in 94 — III. kat.) uradnikov in pripravnikov II. in III. kategorije. Za vršenje službe pri poštah manjka direkciji torej najmanj 97 uradnikov III. kategorije. Na teh praznih mestih se nahajajo že večkrat omenjeni zvanikički in služitelji.

Na področju dravske direkcije je pri večini pošt sistemizirano poleg starešine še eno ali dve mesti uradnikov III. kategorije. Ker takih uradnikov direkcija nima zadosti, mora prideljevati starešinam zvanikičke in služitelje. Ti opravljajo prav vse uradniške posle, celo sozaklep se jim mora poverjati. Ali je to v skladu z zakonom o državnem računovodstvu, zakonom o civilnih uradnikih in raznimi pravilniki, je vprašanje, ki se tukaj ne more razpravljati, v interesu stroke gotovo ni. Stvar je pa ta, da to stanje povzroča poštni upravi tudi nepotrebne stroške z izaslanji. Če namreč starešina oboli ali pa mora biti iz kakršnegakoli vzroka odsoten, se mora pošti dodeliti uradniška moč, pa makar traja njegova odsotnost samo en dan. Taka izaslanja, ki bi v večini slučajev sicer odpadla, povzročajo stroške, ki gredo v tisoče.

Par tečajev, ki se je vršilo v Beogradu, predstavljajo kapljo v morju. Povrh tega pa višji p. t. tečaj pri vsej mizeriji, ki vlada pri ljubljanski direkciji, odtegne iz službe še 10—20 pripravnikov II. kategorije, tako da se pomanjkanje osebja še poveča. Če bi se pa vršil tudi višji p. t. t. tečaj pri direkciji, bi bili ti pripravniki zaposleni pri ljubljanskih poštah. Pa s tem že posegam v vprašanje, kakšne naj bodo naše bodoče poštne šole oziroma p. t. tečaji. To pa ni bil namen pričujočega članka.

Upam, da sem pokazal, da je kriza v staležu p. t. t. osebja in da je nujna potreba,

da se merodajni faktorji zganejo »ne res postalica quid detrimenti capiat«. Dobro bi bilo, da bi se oglašili tudi tovariši iz drugih direkcij in povedali, kako je stanje pri njih.

Odpomoč mora hitro priti, prinesiti jo pa more le takojšnja prevedba vseh zvanjnikov in služiteljev v III. kategorijo in takoj-

šnja otvoritev kratkotrajnih, torej nižjih p. t. tečajev pri direkcijah.

Kak pa naj bo bodoči naraščaj, naj obravnava polemika, kateri bo uredništvo gotovo radevolje pripustilo vse one, ki se bodo stvari lotili »sine ira et studio«.

panje ministrstva ni bilo osnovano na zakonu, zakaj v rokah imamo odločbo Državnega sveta št. 4447-30 od 13. junija 1930, ki se glasi:

»V svojem V. oddelku... je vzel Državni svet v pretres tožbo D. L. p. t. uradnika iz Zagreba, vloženo proti rešenju ministra za gradnje št. 90.470-29 od 16. decembra 1929 zaradi pokojnine. Potem ko je proučil tožbo, osporjeno rešenje in ostale spise, ki se nanašajo na ta predmet, kakor tudi ministrov odgovor na tožbo, je Državni svet našel, da ministrovo rešenje ni pravilno po zakonu iz tehle razlogov:

Iz spisov tega predmeta in iz tožbe se vidi, da je bila pritožniku odbita prošnja, da se upokoji po zadnjem odstavku čl. 141 uradniškega zakona, zaradi tega, ker se mu v leta državne službe niso računala tudi ona leta, ki jih je prebil pritožnik v svojstvu pogodbenega poštarja pri neerarni pošti.

V smislu čl. 9. in 11. pravilnika o prevedbi neerarnih pošt, telegrafov in telefonov od 15. junija 1923, in čl. 9. uredbe o razvrstavanju, se je ta služba priznala v državno službo, in uradniki, ki so bili v svojstvu pogodbenih poštarjev, so bili prevedeni na novi uradniški zakon. A ker ta služba ni ona kontraktualna iz čl. 130. v zvezi čl. 137. uradniškega zakona, ampak služba, ki je priznana v državno službo s specialnimi zakonskimi predpisi, se ta služba ni mogla staviti izven določbe čl. 1. zakona o dosezanju pravice do osebne pokojnine državnih uslužbencev od 1. marca 1929, temveč se je morala vzeti v obzir baš kot služba, predvidena v čl. 1. citiranega zakona kot efektivno prebita v aktivni državni službi. Zato se ima tožbi ugoditi, a ministrovo rešenje razveljaviti.

Iz razloženega, a na osnovi čl. 17. in 34. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih, Državni svet razsoja, da se razveljavi rešenje ministra za gradnje št. 90.470-29 od 17. decembra 1929.«

Po tej razsodbi Državnega sveta je sedaj brez vsakega dvoma, da je kontraktualna služba po 21. letu starosti prava efektivna služba, ki se mora upoštevati v vseh slučajih. Saj to je bilo zlasti za bivše kvalificirane poštne odpravnike (poslovače, ekspediente) v deželah bivše Avstrije (Slovenija in Dalmacija) popolnoma jasno. Zakaj kvalificirani poštni odpravnik ni bil nič drugega kakor oficijant, ki je prostovoljno za krajšo ali daljšo dobo izstopil iz oficijantskega staleža in se za tisti čas vodil

Kako se računa kontraktualna služba.

V zadnji številki P. gl. smo v uvodniku obširno pojasnili stališče gradbenega ministrstva glede priznavanja službene dobe za najmanjše roke v napredovanju po skupinah položajne plače, to se pravi: koliko let in kakšne službe mora imeti uslužbenec, da zadobi pravico do naslednje višje skupine. Kakor znano, se je pri letošnjih napredovanjih postavilo naše ministrstvo na stališče, da je moral prebiti kandidat za višjo skupino osnovne plače najmanjše število določenih efektivnih službenih let v civilni državni službi in da se v ta minimalna leta ne štejejo ne vojaška, ne dnevničarska in ne pogodbená (kontraktualna) službena doba. Po teh vidikih so se tudi izvršila v našem resoru vsa letošnja napredovanja.

Naš list ni kritiziral tega postopanja službene oblasti, ker je smatral, da se je poslužil resorni minister pač svoje pravice, ki lahko unapredi kogar hoče, oziroma izpusti kogar hoče. Razlagali smo si ministrovo stališče tako, da pač smatra vojaško ali dnevničarsko ali pogodbeno službo za manj važno, pa da zato unapreja najprej one uslužbence, ki imajo samo ali dovolj službenih let, prebitih pri državni pošti.

Resnico smo spoznali šele od člankarja »Naše Pošte«, ki ne more biti daleč od gradbenega ministrstva in čigar članek smo ponatisnili v uvodniku zadnje številke. Vzrok temu preobratu je bila citirana odločba Državnega sveta od 3. oktobra 1928, na podlagi katere ministrstvo več ne priznava v minimalne roke iz členov 57. in 58. uradniškega zakona vojaške, dnevničarske in kontraktualne službe.

Ravno ta odločba pa osupne človeka, kako se je moglo ministrstvo postaviti na tako tolmačenje glede računanja kontraktualne službe, zaradi katerega so mnogi izpadli iz letošnjih napredovanj. Ta osnova in taka vzročna zveza namreč vobče ne postoji. Saj v citiranih štirih odločbah Državnega sveta, na katere ministrstvo opira svoje stališče, ni nobene besede o kontraktualni službi! Državni svet nikjer ne omenja te

službe, ker doslej ni bila sporna in je tudi Glavna kontrola ni nikdar osporavala, a je tudi ni mogla, ko pa ni nobene zakonite osnove za kako tako tolmačenje. Šploh je menda enkrat jasno in dognano vsaj troje:

a) Dnevničarska služba ni sporna. Kolikor je imel te službe uslužbenec, ki je bil preveden dne 1. septembra 1923 na novi uradniški zakon, se mu je priznala s prevedbo od 21. leta starosti za napredovanje in pokojnino. Dnevničarska služba po sedanjem uradniškem zakonu, to je za one, ki so vstopili po 1. septembru 1923 v državno službo, se ne računa ne v napredovanje ne v pokojnino.

b) Vojaška služba je sporna za računanje v napredovanja po skupinah. Pri nas so jo do letos šteli, v večini resorov je niso šteli, v kakšnem jo pa morda še danes priznavajo. Dejstvo je, da se je začela Glavna kontrola že l. 1928. pritoževati proti takim napredovanjem, pri katerih je dobil uslužbenec višjo skupino položajne plače z upoštevanjem vojaške službene dobe. Zdaj, ko je tudi Državni svet pritrtil naziranju Glavne kontrole, se zdi, da ni rešitve za to vrsto državne službe, kolikor gre za napredovanja po skupinah. Slej ko prej pa se računa v stopnje osnovne plače in v pokojnino.

c) Kontraktualna služba ni sporna. Zakon jo računa od 21. leta starosti, noben člen uradniškega zakona ne izključuje te službe od napredovanja, Državni svet je ne navaja v svoji odločbi od 3. oktobra, in — kar je nemara najbolj značilno — niti Glavna kontrola ni nikdar osporavala kontraktualne službene dobe za napredovanje v višjo položajno skupino.

Na kak način je prišlo gradbeno ministrstvo na to, da je začelo od napredovanja izključevati tudi kontraktualno službo, nam ni znano. Res pa je, da ministrstvo zadnje čase ni štelo kontraktualne službe ne v najmanjši rok 10 let za dosegajo pokojnine, ne v najmanjše roke iz členov 57. in 58. uradniškega zakona za dosegajo višje položajne skupine. Danes lahko trdimo, da tako posto-

Najdaljša brzojavna napeljava na svetu.

Pri tem nadpisu bo marsikdo mislil Ameriko kot deželo neomejenih možnosti. Ali v tem pogledu ne zavzema Amerika prvega mesta na svetu, zakaj najdaljša brzojavna napeljava na svetu je Indoevropska brzojavna napeljava, ki gre iz Londona čez Teheran v Indijo.

Angleži so že davno želeli, da bi imeli svojo brzojavno zvezo z Indijo in z drugimi še bolj vzhodno ležečimi kolonijami. Šele v fetu 1854. je bil položen prvi kabel, ki je pokazal, da hoče Anglež preko Sredozemskega in Rdečega morja imeti brzojavno zvezo z bogato Indijo. Kablova tehnika, polaganje in vzdržavanje kabla, je bila tiste čase šele v povojih, a vzlic temu je bil že kabel položen okoli Arabije. To podjetje pa ni imelo pravega uspeha, ker so posamezni kablovi odseki sicer delovali, ali stalne zveze ni bilo moči ustanoviti. Podjetniki so si zagotovili obrestno garancijo, in Angleška je skozi 25 let doplačevala lepe denarje kablovim družbam. Ta skušnja jih je izučila, da so povečali zanimanje za tehniko preko-

morskih zvez. Ker niso mogli potegniti kabla čez ocean, so nameravali postaviti zemsko napeljavo iz Amerike čez Aljasko, Beringerjevo ozino, Sibirijo v Evropo. In res so že izvršili komisionalno varstvo te napeljave, tu pa tam se je že dovažal stavbni material in so začeli graditi, ko se je leta 1866. posrečila atlantiška kablova napeljava.

S tem so mahoma pali načrti za sibirsko prog. Angleška in njeni kapitalisti so pa vzlic temu uspehu mislili na zgradbo podzemne brzojavne ceste v Indijo. Že leta 1858 je bila projektirana proga, ki bi šla čez Avstrijo, Grško, Krf v Aleksandrijo. Odtod ste bili projektirani dve prog: preko Rdečega morja okoli arabske obali do Kurachee ali pa ob Evfratu čez Bessarab v Bombay. Ker pa je bil kabel skozi Rdeče morje zagotovljen, so ta načrt opustili. Preizkušali so dva načrta: napeljavo tako imenovane severne proge, ki bi šla čez Prusko, Rusko, Kavkaz v Perzijo, in južno prog, ki bi se izpeljala preko Avstrije, Balkana in Male Azije. Komisija je predlagala severno pot, na kateri bi bilo udeleženi malo državnih uprav. Tudi bi šla ta pot preko obsežnih pokrajin, kjer bi bila varnejša kakor preko Balkana in Male Azije. Prusovska vlada si

je postavila za cilj, da si napravi iz svojih lastnih državnih prog del glavne proge za vsako prometno cesto. V Londonu se je ustanovila posebna družba, ki je l. 1877. sklenila s Prusko pogodbo o zgradbi angleško-vzhodnoindijske brzojavne pozemske proge. Po tej pogodbi bi morala dati Pruska obratu na razpolago pripravno linijo do ruske meje. Razen Prusovske so bile sklenjene pogodbe tudi z Rusijo in Perzijo.

Angleži so položili kabel v zaliv Perzijskega in Indijskega morja do Kurachee, sklenili pogodbo s Turki in Perzijci ter podpirali Turško in Perzijo pri zgradbi pozemnih brzojavnih prog. Ko so bile pogodbe sklenjene, se je šele videlo, da bo podjetje samo tedaj uspevalo, če bo brzojavna stavba sama zase dovršena celota in zbog tega kolikor mogoče enotno upravljana tako v zgradbi kakor tudi v vzdržavanju in obratu. Nova proga je morala biti kolikor mogoče izolirana in zgrajena iz istega materiala, iz kakršnega je bil napravljen od prusovske brzojavne uprave, to pomeni z drugimi besedami, da se je gradilo na vsej prog: po prusovskih stavbnih predpisih.

Pruska je porabila za 950 km dolgo prog 15.800 brzojavnih drogov in približno

v ekspedientskem staležu, a je prešel, kadar koli je hotel, iz tega staleža zopet v oficantski stalež na ta način, da je odpovedal odpravniki mesto (sedanje pogodbeno pošto) in se dal zopet prevesti za oficianta (adjunkta), pri čemer se mu je vstrel, razume se, i v pokojnino i v napredovanje ves čas, ki ga je prebil v svojstvu kvalificiranega odpravnik pri pošti III. razreda.

Tako, za bivše kontraktualce — sedanje uradnike II. kategorije — škodljivo tolmačenje je moglo izvirati samo iz nepoznanja tega staleža, ker so bili taki uslužbenci samo v Sloveniji in Dalmaciji, a danes jih ni več, ker se morajo sedanji pogodbeni poštarji istovetiti samo z bivšimi nekvalificiranimi poštarniki (poslovači). V deželah, ki so spadale pod bivšo Ogrsko (Hrvatska, Slavonija in Vojvodina), so bili drugačni predstojniki takih pošt, namreč taki kakor so sedanji pogodbeni poštarji, medtem ko v Bosni in Hercegovini ter v Srbiji in Črni gori spleh niso imeli pogodbenih pošt, pa zato niso poznali ne kvalificiranih in ne nekvalificiranih poštarnikov odpravnikov, kakor tudi ne pogodbenih poštarjev. Naši kvalificirani poslovači so bili prevedeni na novi uradniški zakon za uradnike II. kategorije in to ne na osnovi pravilnika o prevedbi neerarjih pošt, ampak na osnovi svoje strokovne kvalifikacije — oficantskega tečaja in izpita — katera kvalifikacija se je z uredbo o razvrstitvi p. t. t. uslužbencev priznala za II. kategorijo.

Po gornji razsodbi Državni svet ne smatra službe bivših pogodbenih poštarjev in odpravnikov za kontraktualno državno službo v smislu čl. 130. uradniškega zakona, ampak za redno državno službo, priznana s specialnimi zakonskimi odredbami, ki se mora računati tudi v najmanjši rok prvih 10 let po zakonu o dosegu pravice do pokojnine od 1. marca 1929. Ker se računa po čl. 1. tega zakona v predpisani rok desetih let samo redna, efektivna državna služba, to je ona, ki se računa za napredovanje, bi moralo ministrstvo analogno računati to službo tudi za napredovanje.

Zdaj, ko je stvar pojasnjena od samega Državnega sveta, upamo, da bo ministrstvo naknadno priznalo višjo skupino tudi onim uslužbencem, ki so izpadli iz letošnjih napredovanj zaradi neupoštevanja njihove kontraktualne službe. Organizacijo pa prosimo, da se zavzame za prizadeto članstvo in da razloži vso stvar ministrstvu s posebno spomenico.

3000 q 5 mm železne žice. Siemens Halske je postavil 4600 km dolge in 6 mm močno žično progo med Aleksandrovim in Teheranom. Nekatero oblasti so dale drogove (hrastove in hojeve). V nekaj deželah, ki nimajo arevja, so morali postaviti železne stebre. Vobče je bila zgradba indijske brzajavne proge zelo naporna, v finančnem pogledu pa jako draga, ker je izpeljana po takih krajih, ki niso ravno idealni glede sigurnega obrata. Šele 1. 1870. so bila na progi vsa dela dokončana. Iz Londona v Teheran se je moglo prvič brzajaviti naslednje leto, zato je bilo treba brzajavke večkrat pretelegrafirati. V rabi so bili avtomatično delujoči hitropisni stroji, napravljeni za dvojni tok. Proget se je na tej dolgi progi tako razmahnil, da je že 1. 1884. napravila »Združena nemška brzajavna družba« drugo kablovo napeljavo Boskum—Lovestoft. Pruska pa je zgradila drugo pozemsko linijo do Varšave; ta je bila kasneje podaljšana do Teherana. Že 1. 1889. so začeli staviti tretjo progo, ki je bila izpeljana do Varšave. Z zgradbo prevodov so nastale linije za neposredni obrat. Tako je že 1. 1898. mogel Emden stopiti v brzajavno zvezo z Odso, 1. 1903. pa London s Teheranom. Ta 6100 km dolga pro-

Z 9. odborove seje OPO od 3. XII. 1930.

Deputacija pri predsedniku vlade. Predsednik poroča o sprejema poštarske deputacije pri predsedniku vlade g. Živkoviću dne 10. novembra t. l. v Ljubljani. V imenu deputacije je g. min. predsednika nagovoril predsednik OPO tov. Čampa. G. predsednik vlade je odgovoril, da so mu težnje p. t. t. osebja znane, da pa se bo rešilo to vprašanje z novim uradniškim zakonom.

Napredovanja. Za 1. december obljena napredovanja se do danes niso izvršila. Upajmo, da se zgodi to še ta mesec. Tudi prevedba zvaničnikov in služiteljev se nemara ne izvrši v takem obsegu kakor bi bilo treba, temveč se zopet govori samo o delni prevedbi moških zvaničnikov.

Reorganizacija Saveza. Predsednik je sestavil osnutek novih pravil Saveza organizacij p. t. t. uslužbencev in ga razpošlje vsem obl. organizacijam, da zavzame nasproti osnutku svoje stališče.

Novi uradniški zakon. Savez je poslal predsedniku komisije za izdelavo uradniškega zakona zadnje predloge glede upoštevanja p. t. t. osebja. Spomenica se objavi v »Poštnem glasniku« od 21. decembra 1930.

Razprava o »Poštnem glasniku«. Z ozirom na obsežno gradivo o tej zadevi in glede na pozno uro se odstavi ta točka z dnevnega reda s sklepom, da skliče predsednik že prihodnji teden 10. odborovo sejo s samo to točko dnevnega reda.

Naša prava kolinska cikorija

ga je imela 10 prevodov. V minuti se je moglo telegrafirati 300 besed (brzotelegraf Wheatstone).

L. 1891. je ugasnila koncesija in je bila 1. 1904. obnovljena in z dodatno koncesijo 1. 1912. pa podaljšana do 31. decembra 1924. Od 1. 1924. so bili v Emdenu zaposleni angleški brzajavni uradniki, ki so jih kasneje nadomestili Nemci.

Navadno je delal London s Teheranom, v posebnih primerih sta bila zvezana tudi Manchester in Liverpool, ki sta imela s Teheranom direktno zvezo, dolga 6400 km. Tudi prehodna zveza čez Teheran je bila postavljena. Pri tej je delal London s Kurachee z 12 prevodnimi postajami v hitrosti 200—250 besed na minuto.

Zaradi svetovne vojske je prenehal obrat na tej najdaljši progi na svetu. Vsaka dežela je porabila del proge v svoje vojne namene. Na Poljskem in Ruskem ni bilo po vojski mestoma nobenega sleda prejšnje brzajavne proge, le tu pa tam so še stali drogovi z drobnejšimi in debelejšimi žicami iz raznega materiala, kakor so pač nanesle vojne razmere. Indijska družba si je na vso moč prizadevala, da bi spravila progo v nekdanji red. Valfc temu je trajalo dolgo,

Kaj vse je pošta?

Glavna pošta v Washingtonu ima na pročelju sledeči napis:

Nositeljica novic in znanja!

Orodje trgovine in industrije!

Pospeševalka miru in dobre volje med ljudmi in narodi!

Prinašalka udanosti in ljubezni!

Premagovalka ločitve!

Tolažnica žalujočih in osamljenih duš!

Vez med člani raztresene družine!

Pomnoževalka ugodnosti socialnega življenja!

Ti zlati reki o pošti kot največji gospodarski, kulturni in socialni ustanovi vsega civiliziranega sveta, ki se blešče raz pročelje washingtonske pošte, bi morali biti vklesani nad vhodom sleherne pošte, bi morali domovati v srcu, duši in glavi slehernega državnika, ki odloča o pošto-telegrafsko-telefonski stroki in o uslužbencih te stroke. Države, si se zavedajo visokega poslanstva pošte, telegrafa in telefona, ne dopuščajo, da se zapostavlja pošna stroka in pošna osebje.

Inozemski vestnik.

Amerika. Poslanec Kelly je predložil parlamentu načrt zakona, v katerem stoji: »Nadomestne moči poštarnikov, pismonoše in uradniki potujočih pošt morajo biti deležni vseh ugodnosti, katere uživajo imenovani nameščenci.« Namen tega načrta je jasen. Amerika hoče s tem zakonom preprečiti sprejem državno nameščenega proletariata. Če potrebuje uprava uradništvo nad stanje, ga sprejme pod istimi plačilnimi pogoji kakor definitivne uslužbence. Na ta način bo sistem slabo plačanih poštarnih pomožnih moči tudi v Ameriki nemogoč. Kakor je posneti iz nemških strokovnih listov, je tudi nemška vlada proti sprejemanju uradniškega proletariata v državno službo.

Francoska. Pariški poštarni urad objavljajo vsako leto seznam neizročljivih pisem. Ta seznam ima po navadi več ko 1000 s strojem pisanih strani, kar je dokaz nenavadne marljivosti francoskih poštarnih uradov in pozabljivosti pošiljateljev poštarnih pošilk. V Parizu je na mesec povprečno 194.000 ne-

zakaj popravila so potrebovala zlasti na Ruskem mnogo časa. Leta 1923. je dala Nemčija provizorično koncesijo, ki je omogočila obrat v nekdanjem obsegu. Konec meseca julija 1923. je bila v obratu linija iz Londona čez Nemško, Poljsko, Rusko v Teheran, od tu so rabili stare zveze v Indijo. Po devetletni opustitvi je Indijska družba spet lahko izplačala dividende.

Začasna koncesija iz 1. 1923. je bila dne 1. julija 1924. definitivno podeljena, uveljavljena in ostane v veljavi do 31. decembra 1954. Zdaj se vrši korespondenca na dveh progah iz Londona v Teheran z Wheatstovimi aparati. Tretja proga, ki je šla najprej do Varšave potem pa do Odese in danes tudi do Teherana, je določena za obrat Nemčije in njenih sosednih dežel.

Obnova te velike brzajavne proge, podaljšanje koncesije do konca leta 1954. pove dovolj, da ni konkurence med zračnimi linijami in kablom, da brezžični telegraf ni vplival na podjetje Indijske družbe. Povsem jasno je, da si razna prometna sredstva ne nasprotujejo, ampak se medsebojno izpopolnjujejo, da čim bolj služijo človeštvu, kulturni omiki in vsakdanjim življenjskim potrebam. (Po »Poštnem Obzoru«.)

izročljivih pisem. V to število je všteti 100.000 navadnih pisem, 15.000 dopisnic, 350 priporočenih pisemskih pošilk ter 20 inozemskih pisem. Večkrat se zgodi, da so v priporočenih pošilkah dragi predmeti. Letos je bilo na pr. tako neizročljivo pismo, v katerem je bil diamant v vrednosti 12.000 frankov. Pošta ni mogla najti ne pošiljatelja ne naslovnika te pošiljke. V neizročljivih pošilkah so običajno kemični preparati, cepilne snovi, strup itd. V neizročljivih paketnih pošilkah so po večini knjige. Po francoskem poštnem zakonu pripadejo pošiljke, katerih ni moči vročiti v enem letu, in katerih policija ne zapleni, v prid francoski narodni knjižnici.

Nemška. Poštna uprava v nemški državi je organizirala zbirko v prosep nakupa radiofonskih aparatov slepcem in gojencem po sirotišnicah, oziroma rudi težje poškodovanim vojnim invalidom. Zbirka izkazuje že lepo svoto 551.000 nemških mark (1 marka 13.50 Din) in mnogo drugih daril, posebno radioaparate. Zbirka še ni končana in prispevki še vedno prihajajo.

Ruska. Nova uredba službenih razmer. Strokovne organizacije so dosegle po sporazumu z narodnim komisariatom novo uredbno službenih dolžnosti. Tako na pr. imajo uradniki v ambulanti službi in uslužbenci v časniških ekspedicijah v Moskvi, Leningradu in Harkovu po sedem ur službe na dan.

Kupujte pri tordkah, ki insevirajo v našem glasilu!

Krasne damske plašče in obleke, zimske suknje za gospode, trenchcoate in obleke
kupite dobro in najceneje pri
Fran Lukič, Ljubljana
Stritarjeva ulica

Naše cene in naši plačilni pogoji omogočijo, da si more vsakdo nabaviti

moderen radijski aparat

Obrnite se takoj na nas

RADIO LJUBLJANA

MARIBOR,
Aleksandrova 44.

LJUBLJANA,
Miklošičeva 5.

Največjo izbero vsakovrstnega usnja in čevljarских potrebščin
priporoča

Franc Erjavec

Ljubljana, Stari trg št. 11

Dvokolesa

teža od 7 kg naprej

najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički se izdelujejo tudi po okusu naročnika. Šivalni stroji, motorji, pneumatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franco.

»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4

To in ono.

Miklavžev večer Poštnega doma. Zaradi tehničnih ovir, ki so nastale po izidu »Poštnega glasnika« od 1. decembra, se poštarški Miklavžev večer ni mogel vršiti napovedane sobote, ampak že večer prej, v petek 5. decembra. Upamo, da nismo nikogar zavedli s svojo napačno notico, katere pa ni zagrešilo ne uredništvo, ne zadruga »Poštni dom«. Ljubljansko osobje je bilo o izpremembi pravočasno opozorjeno z okrožnicami. Prireditelj je prav lepo izpadla, udeležba je bila obilna tako pri popoldanski prireditvi za otroke, kakor pri večerni zabavi. Moralni uspeh je vsekakor krasen in gotovo nas preseneti Poštni dom v kratkem z večjo prireditvijo v večjem lokalu. Žal, da moramo istočasno beležiti materialni — neuspeh.

Deputacija zagrebških poštarjev, v kateri so bili tovariši pog. poštarji Viktor Engelman (Slovenija), Nikola Tkalac (Hrvatska) in Peter Stojišič (Vojvodina), se je mudila dne 4. in 5. decembra v Beogradu. O uspehu interintervencije poročamo v prihodnji številki.

Današnje številke »Poštnega glasnika« več ne prejmejo oni naročniki — nečlani OIPO, ki vzlic ponovnemu opominu niso poravnali naročnine za leto 1930. Neverjetno, da državni uslužbenec nima toliko takta in vesti, da bi plačal blago, ki ga je naročil in ki ga redno prejema (24 Din stane za vse leto), ali pa da bi takoj zavrnil list, če ga ne namerava plačati. V bodoče se ne bodo več trpeli taki zastojkarji in zaostanikariji.

»Naša Pošta.« Decembarska številka beogradskega časopisa »Naša Pošta« ima naslednjo vsebino: Antologija jugoslovanske misli in narodnega edinstva 1890—1930. — Beseda g. vojvode P. Bojevića o pomenu telegrafa in pošte. — Za obnovitev ministrstva pošte in telegrafa. — Kako je bilo ustanovljeno naše ministrstvo pošte in telegrafa 1918. leta. — Državna ali privatna eksploatacija. — Kriza v staležu ptt. osobja. — Nekaj o zadnjem napredovanju p. t. uradnikov v 1. sku-

pino II. kategorije. — Bakrena ali železna žica. — Pristojbina za dostavo in izplačilo na domu. — Pravilnik za notranjo poštno službo. — Poštar na vaši. — Beležke.

»Prošlost i sadašnjost slobodnih radničkih sindikata Jugoslavije.« Pod tem naslovom je izdal »Ujedinjeni radnički sindikalni savez Jugoslavije« zanimivo brošuro o postanku in razvoju delavskega gibanja v samostojnih sindikatih. Brošura stane 5 Din in se dobi v vseh knjigarnah ali pri Pokrajinskem odboru gornjega saveza v Zagrebu, Haulikova ulica 10/IV.

Paradna organizacija. Take bilance, kakršno izkazuje italijanska organizacija p. t. t. uslužbencev, pač ne izkazuje nobena poštarška organizacija. Izkazuje a) na prejemkih: dohodki od prispevkov, deležev, znakov, odlikovanj in daril 1.476.066 lir, provizije za pobiranje zavarovalnih premij 28.363 lir, skupaj 1.504.418 lir in b) na izdatkih: stroški za znake, odlikovanja, knjige, odškodnine, plače, najemnine, inventar 478.715 lir, prebitek za 1929. leto 1.025.703 lir, skupaj 1.504.418 lir. Iz specifikacije imovine je razvidno, da znaša skupno premoženje italijanske poštne organizacije 3 in pol milijona lir.

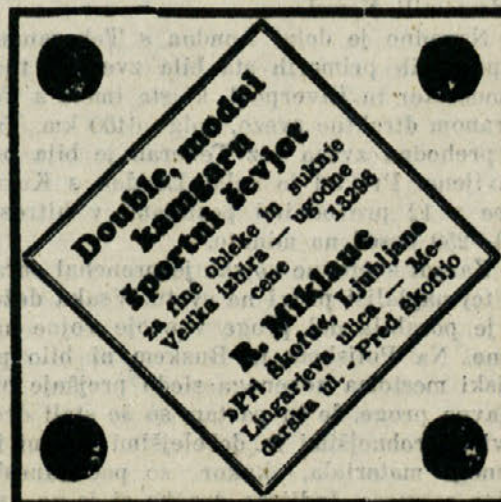
Ravnostna poštna reklama. »Organe«, glasilo holandskih p. t. t. uslužbencev prinaša slike dveh plakatov, ki sta nabita v prostorih za stranke na holandskih poštah. Na enem je vabilo k mirovni razstavi društva narodov, na drugi pa vabilo za vojno mornarico. Komentar poštnega strokovnega lista k tem plakatoma je kratek: »Gradajo in podirajo!«

Pošta Novi Sad 2 — pogodbeni pošta. To je pač malokomu znano, da je pošta Novi Sad 2 pogodbeni. Res da je 10. reda, vendar se nam zdijo, da ne bi smelo biti tako.

Dobiček telefona in izguba telegrafa. V Angliji je znašal v zadnjih 10 letih do 31. marca 1930 skupni prebitek pri telefonu okroglo 29 milijonov 900.000 funtov, a skupni primanjloj pri brzojavu okroglo 13.700.000 funtov.

Tovarnica dežnikov
L. Mikuš, Ljubljana
Mestni trg 15
priporoča svojo bogato zalogo dežnikov in sprehajalnih palic.

Najlepša božična darila
priporoča
galanterijska veletrgovina
Franjo Korman,
Maribor, Gosposka ulica št. 3

Double, modni kavgarni športni kavgarni
za fine obleke in suknje
Velika izbira — ugodne cene
13238

B. Miklavž
»Pri škofcu«, Ljubljana
Lingarjeva ulica — Me-
darska ul. — Pred škofijo

Urar in juvelir
M. Igerjev sin — Maribor, Gosposka ul. 15
Prodaja na obroke

POŠTARJI — člani nabavljajne zadrage dobe KAROČEVJE, Maribor, Koroška cesta 19, na mesečne obroke; cene znižane!

Radioaparate
in potrebščine
kupite najbolje in najceneje pri
RADIO-STARKEL
Maribor, Trg Svobode št. 6

Manufaktura, Trenchcoate,
krzno kakor sploh vse oblačilne predmete nudi po zmernih cenah tudi na odplačilo trdka
L. Ornik, Maribor
Koroška cesta 9